

22 november 2015 – 3 januari 2016

BRODERIER

från 50- och 60-talen

HEMSLÖJDEN
I ÖSTERGÖTLAND

Hemslöjden

ÖSTERGÖTLANDS
MUSEUM

LÄNSMUSEET
GÄVLEBORG

VÄLKOMMEN ATT UPPTÄCKA ETT FÄRGSPRAKANDE KULTURARV!

Under de senaste årens retrotrend har 50- och 60-talens formgivning kommit i ropet.

I den här utställningen kan du inspireras av den tidstypiskt djärva mönsterskatt som skapades under broderiets guldålder. Här finns mönster av dåtidens stora svenska textilformgivare, som Elsa Agélii, Ingrid Dessau och Raine Navin.

Utställningen är producerad av Östergötlands museum i samarbete med Hemslöjden i Östergötland. Den har sin utgångspunkt i den nyutgivna boken med samma namn och bjuder på både original och moderna bearbetningar.

I Läns museet Gävleborgs version har utställningen utökats med broderier från Gävleborgs läns hemslöjd. Ur Hedvig Ulfsparres stora textilsamling har vi gjort ett urval av modernistiskt broderi med dynamisk formgivning och färgkompositioner som inte ber om ursäkt!

Mycket nöje i utställningen!

Utställningen pågår till och med 3 januari 2016.

BRODERIER FRÅN 50- OCH 60-TALEN

Efter att ha varit en folklig konst som följt i traditionens spår, går broderiet in i en ny guldålder under 1950- och -60-talen.

Då tar Hemslöjdsrörelsen och Handarbetets Vänner ut en ny riktning med hjälp av professionella konstnärer och formgivare. Man både skapar och fångar den moderna tidsandans Nu med stygn från traditionens Då.

Störst bland hemslöjdsföreningarna under den här tiden är den i Östergötland (ÖLH). Runt 70 brodöser är då anställda för att förvandla förlagorna till färgsprakande fyrverkerier och sober sömnadsekvilibriem.

Broderierna säljs sedan som mönstersatser för spridning i svenska hem. Det handlar inte bara om dukar, utan kuddar, bordstabletter, väskor, glasögonfodral och andra funktionella produkter.

Det nya broderiet som utövades fritt över bottenytets alla ledder, blev snart en stor succé. Beviset ser vi än idag i form av ett högt älskat och välbevarat arvegods och ett återväckt intresse för dessa textila juveler.

Här kan du stifta bekantskap med några av dessa oerhört populära mönster.

Formgivare från Östergötlands läns hemslöjd

Bland de formgivare och konstnärer, som på uppdrag arbetar för Hemslöjden i Östergötland och tar fram dessa mönster, återfinns vi personer som:

Elsa Agelii, född Västvik 1938

Elsa, utbildad vid Slöjdföreningens skola – nu Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK), kommer att bli lärare på skolan under 1970-talet och senare som professor i textil konst på 1990-talet. Hon är med och startar Konsthantverkshuset i Göteborg 1973, och 1993 grundar hon Täcklebo Broderiakademi i syfte att höja broderiets status som konstform. De broderier hon gör för ÖLH tillkommer under tidigt 1960-tal.

Satu (Saga) Carlsten, född Aho 1940

Satu kommer till Sverige som krigsbarn och får sitt hem hos spetskonsulet Sally Johansson. Hos henne lär sig Satu knyppla redan vid fyra års ålder. Hennes textila intresse får henne att senare utbilda sig på Konstfacks textillinje. Hon öppnar därefter egen ateljé i Stockholmsområdet. Hennes mönster för ÖLH görs mellan åren 1957–1959.

Ingrid Dessau (1923–2000)

Ingrid antas som 17-åring till Tekniska skolan i Stockholm, nuvarande Konstfack. Efter utbildningen blir ett av hennes första jobb att inventera skånska textiltraditioner för Kristianstads läns hemslöjd. Hon anställs på Kasthalls mattfabrik från mitten av 50-talet och även på Kinnasands textilindustri mellan åren 1970–1984. Broderimönstren Ingrid skapar för ÖLH tillkommer under en kort period runt 1955.

Ingrid Franzén 1929

Ingrid går ut Konstfack 1953, efter att också ha studerat ett år i Frankrike. Hon kommer en period att jobba hos Ingrid Skerfe-Nilsson, textilkonstnär i Uppsala. Under tiden där ”lånas” hon ut till ÖLH i tre månader och tar då fram några få men kraftfulla och djärva broderimönster.

Kerstin Gavler (1915–1966)

Kerstin utbildar sig till både textilkonstnär och teckningslärare vid Konstfack, och arbetar sedan där med undervisning i applikationsteknik, knyppling och textila alfabet. 1945 skriver och illustrerar hon Iduns Märkbok, och 1946 Iduns Mönsterbok. Broderierna hon komponerar åt ÖLH, tas fram mellan åren 1955–1957.

Inge-Britt Gustafsson (1915–2011)

Inge-Britt utbildar sig utomlands inom det textila området, bland annat i Österrike. Hon anställs som textilkonstnär vid ÖLH 1944, och blir länets hemslöjdschef 1960. 1965, då hon arbetar som länskonsulent, anlitar man henne som frilansande konstnär för att ta fram broderimönster.

Raine Navin 1934

Raine går ut Konstfacks textillinje 1962 och anställs därefter under en kortare period på ÖLH. Därefter kommer han att jobba i många år på Kalmar Hemslojd och blir så småningom professor i textilkonst på HDK i Göteborg. Under sin tid i Östergötland hinner han ta fram ett tiotal broderimönster.

Ingrid Palm, född Andersson 1942

Ingrid tar examen från Konstfacks textillinje 1965 och flyttar kort därefter till Östergötland. Här har hon under några år en halvtidsanställning på ÖLH, och tar då fram flera broderimönster. Det är något hon sedan kommer fortsätta med på frilansbasis. De broderimönster hon gjorde för Östergötlands hemslojd kommer till mellan åren 1965–1970.

Gunilla Schildt Stuart 1930

Gunilla praktiserar redan under gymnasietiden på Hemslojden i Umeå, vilket inspirerar henne till fortsatta studier vid Konstfacks textillinje. Hon går ut 1952 och arbetar sedan under ett år på Licism, Handarbetets vänner ateljé för kyrklig textil. Under 1960-talet formger hon kyrkliga textilier, ryor och broderimönster för ÖLH.

Ingrid Skerfe-Nilsson (1918–2004)

Ingrid är efter sin examen från Konstfacks textillinje, anställd på ÖLH som mönsterriterska 1942–1944. Därefter jobbar hon som formgivare på Uppsala läns hemslojdsförening. Hon blir särskilt intresserad av de traditionella uppländska ryorna, som ger henne inspiration till egna kompositioner. Hon startar egen butik och ateljé i Uppsala, där hon säljer mönsterssatser och har kurser i ryatillverkning. De flesta av broderimönstren hon skapar åt Östergötlands Hemslojdsförening, tillkommer under 1950-talet.

Brigitta Werner-Johansson 1933

Brigitta tar examen från Konstfacks textillinje 1955, efter att ha gjort praktik på både Handarbetets Vänner och ÖLH. Direkt efter får hon fast anställning på ÖLH som textilkonstnär. Hon är produktiv och kommer under sin nästan tioåriga anställning att komponera många mönster till både ryor, kyrkliga textilier och broderier.

Broderier från Östergötlands läns hemslöjd

AMETIST. Kuddfodral. Birgitta Werner-Johansson 1960.

APPLIKATION. Kuddfodral. Ingrid Skerfe-Nilsson 1955.

BLÅKLOCKA. Kudde. Ingrid Palm 1967.

CITRIN. Kuddfodral. Birgitta Werner-Johansson 1960.

DIAMANT. Kuddfodral. Birgitta Werner-Johansson 1960.

FYRVERKERI. Kudde. Ingrid Dessau 1955.

GRÄSHOPPAN. Kudde. Ingrid Dessau 1955.

GRÖNROSOR. Duk. Raine Navin 1963.

GUL FRUKT. Kudde. Ingrid Franzén 1955.

HÖGT I DET BLÅ. Kudde. Raine Navin 1963.

HÖNSGÅRD FRÅN SVINHULT (ljus). Kuddfodral.
Birgitta Werner-Johansson 1959.

HÖNSGÅRD FRÅN SVINHULT (mörk). Kuddfodral.
Birgitta Werner-Johansson 1959.

KRÅKSLOTT. Kudde/bonad. Elsa Agélii 1962.

PRICKRUTAN. Kudde. Kerstin Gavler 1955.

ROSETTBUKETT. Duk. Raine Navin 1962.

RUBIN. Kuddfodral. Birgitta Werner-Johansson 1960.

RÖD FRUKT. Kudde. Ingrid Franzén 1955.

SILVERROSOR. Kudde. Elsa Agélii 1962.

SYRÉNBERSÅ. Kudde. Birgitta Werner-Johansson 1968.

TAMARA. Kudde. Gunilla Schildt 1960.

TAX. Kudde. Satu Carlsten 1959.

TRÄDGÅRD (grön). Kudde. Ingrid Skerfe-Nilsson 1956.

TRÄDGÅRD (svart). Kudde. Ingrid Skerfe-Nilsson 1956.

TUPPAR. Del av löpare. Inge-Britt Gustafsson 1957.

ÄPPEL-PÄPPEL. Kudde. Ingrid Palm 1967.

ÄPPLET. Kuddfodral. Kerstin Gavler 1957.

Nya broderier 2014 från Östergötlands läns hemslöjd

SILVERROSOR. Vantar. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Elsa Agélii.

TAX. Armband. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Satu Carlsten.

GRÄSHOPPAN. Kudde.

Efter original av Ingrid Dessau.

RÖD FRUKT.

Efter original av Ingrid Franzén.

ÄPPLET. Kasse. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Kerstin Gavler.

ROSAMUNDA. I-phone fodral. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Raine Navin.

TUSSILAGO. I-phone fodral. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Raine Navin.

SVINHULT. Sittdyna. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Brigitta Werner-Johansson.

SVINHULT. Kudde. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Brigitta Werner-Johansson.

CITRIN. Etui. Bearbetad av Ann-Sofie Svansbo.

Efter original av Brigitta Werner-Johansson.

Formgivare från Gävleborgs läns hemslöjd

I Hedvig Ulfsparres textilsamling finns ett stort antal broderade textilier från 50- och 60-talen. Många är anonyma, men i de fall formgivaren är känd är det två namn som dominerar:

Margareta Grandin (1933–2003)

Direkt efter examen från Konstfack anställs Margareta som formgivare och konstnärlig ledare vid Gävleborgs läns hemslöjd, där hon är verksam 1960–1968. Efter det söker hon sig med hjälp av ett stipendium till USA, där hon bosätter sig på Nantucket Island efter att under en tid ha haft egen ateljé i New York. Margareta specialiserar sig allt mer på mattor och gobelänger och driver under en tid även egen väv- och designskola.

Kerstin Kjellerstedt (1918–1969)

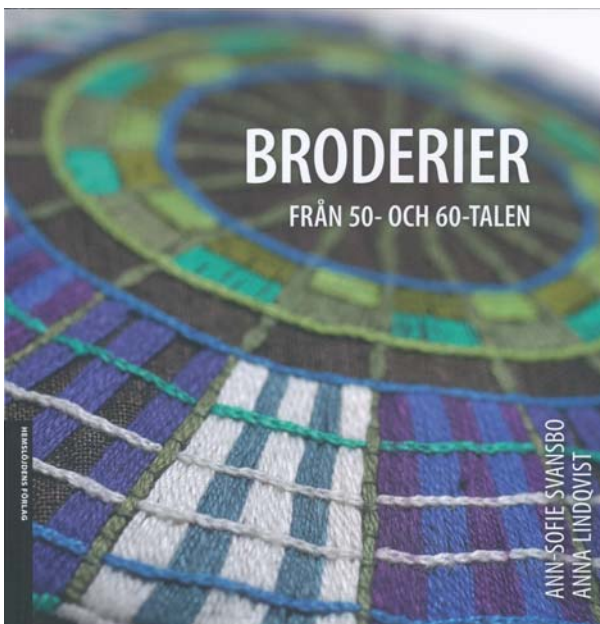
Kerstin är autodidakt och lyckas från 1940-talet förena rollen som hemmafru med en yrkeskarriär som frilansade textilformgivare, bland annat för Idun och Gävleborgs läns hemslöjd. Fram till sin död 1969 skapar hon broderimönster och tillverkar mönstersatser för försäljning, bland annat genom tidskriften Idun och Gävleborgs läns hemslöjd.

Broderier från Gävleborgs läns hemslöjd

1. PÅFÅGEL. Kudde. Okänd formgivare.
2. Handväska. Okänd formgivare.
3. RAPSODI. Löpare. Okänd formgivare.
4. GÖLIN. Löpare. Okänd formgivare.
5. SOLGÅRD. Löpare. Margareta Grandin.
6. JONATAN. Löpare. Margareta Grandin.
7. RINGBLOMMA. Dukar. Margareta Grandin.
8. PENSÉ. Dukar. Okänd formgivare.
9. FJÄLLTOPP. Duk. Okänd formgivare.
10. Tablett. Okänd formgivare.
11. FÖRGÄTMIGEJ. Servettväska. Okänd formgivare.
12. ZEBRARAND. Duk, grå. Margareta Grandin.
13. ZEBRARAND. Löpare, röd. Margareta Grandin.
14. PRYDNADSHJÄRTA. Väggyrning. Okänd formgivare.
15. SJUSTJÄRNOR (SOLÖGA). Dukar. Okänd formgivare.
16. FLAMMOR. Bonad, broderisats. Kerstin Kjellerstedt.
17. LILJEKONVALJ. Kudde. Kerstin Kjellerstedt.
18. ORO. Kudde. Okänd formgivare.
19. FALLANDE LÖV. Kudde. Kerstin Kjellerstedt.
20. TÖRNROS. Kudde. Okänd formgivare.
21. MÅNSKÄRA. Kudde. Margareta Grandin.
22. RAPSODI. Kudde. Okänd formgivare.
23. UTAN TITEL. Kudde. Okänd formgivare.
24. FJÄDER. Kudde. Margareta Grandin.

25. HELENAKUDDE. Kudde. Okänd formgivare.
26. BLÅSIPPSTUVA. Kudde. Margareta Grandin.
27. GÄSTRIKEROS. Kudde. Okänd formgivare.
28. RAPSODI. Kudde. Okänd formgivare.

Vill du brodera som på 50- och 60 talen?

Läs: Broderier från 50- och 60-talen. Av Ann-Sofie Svansbo och Anna Lindqvist. Hemslöjdens förlag, 2015. Finns att köpa genom Hemslöjdens förlag och på Länsmuseet Gävleborg under utställningstiden.

PROGRAM

Söndag 22 nov kl 14

Invigning: Broderier från 50- och 60-talen En färgsprakande utställning med tidstypiska mönster från broderiets guldålder.

Tisdag 24 nov kl 17

Guidad **visning** av utställningen med mönster av dåtidens stora svenska textilformgivare.

Lördag 5 dec kl 13–16

Broderiworkshop för alla åldrar. Kom och släpp loss din kreativitet bland garntåtar och nåldynor. Inspiratör och workshop-ledare är Elisabeth Bucht, som kallar sig @garnapa på sin blogg och i sociala medier.

Söndag 13 dec kl 14

Guidad **visning** av utställningen med mönster av dåtidens stora svenska textilformgivare.